Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

18. prosinca 2025.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Intelektualno vlasništvo – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Članci 2. do 4. i 8. – Direktiva 2004/48/EZ – Članci 1. do 3. – Direktiva 2006/115/EZ – Direktiva 2006/116/EZ – Članci 1., 2. i 9. – Članci 17. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima – Pravna sredstva – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Nacionalni propis kojim se dopuštenost tužbe zbog povrede koju je podnio jedan od zajedničkih nositelja autorskog prava na kinematografskom djelu uvjetuje time da se sve zajedničke nositelje tog prava pozove na sudjelovanje u postupku”

U predmetu C-182/24,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio tribunal judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu, Francuska), odlukom od 8. veljače 2024., koju je Sud zaprimio 5. ožujka 2024., u postupku

RB, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola,

AD, kojeg predstavlja njegova zastupnica NM, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola,

DR, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola,

ZB, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola,

VQ, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola,

RZ, u svojstvu pravnog sljednika Paula Gégauffa,

DQ, u svojstvu pravnog sljednika Paula Gégauffa,

FI, u svojstvu pravnog sljednika Paula Gégauffa,

LF, u svojstvu pravnog sljednika Paula Gégauffa,

protiv

Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD),

Radio Days SARL,

* Jezik postupka: francuski

Brinter Company Ltd,

BS,

MW,

Artedis SA,

Panoceanic Films SA,

uz sudjelovanje:

Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM),

HU, u svojstvu pravnog sljednika Pierrea Jansena,

YG, u svojstvu pravnog sljednika Elleryja Queena,

VH, u svojstvu pravnog sljednika Elleryja Queena,

IA,

ID, u svojstvu pravnog sljednika Jeana Patricka Manchettea,

Nasljedstvo Daniela Boulangera, u svojstvu pravnog sljednika Daniela Boulangera

HK, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

QY, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

WY, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

KE, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

NA, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

IY, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Bruléa,

Nasljedstvo Nicholasa Blakea, u svojstvu pravnog sljednika Nicholasa Blakea,

Nasljedstvo Edwarda Atiyaha, u svojstvu pravnog sljednika Edwarda Atiyaha,

Nasljedstvo Elleryja Queena, u svojstvu pravnog sljednika Elleryja Queena,

Nasljedstvo Richarda Neelyja, u svojstvu pravnog sljednika Richarda Neelyja,

Nasljedstvo Patricije Highsmith,

Nasljedstvo Charlotte Armstrong, u svojstvu pravnog sljednika Charlotte Armstrong,

WI, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Ranka,

QT, u svojstvu pravnog sljednika Huberta Monteilheta,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen, predsjednik vijeća, T. von Danwitz, potpredsjednik Suda, u svojstvu suca prvog vijeća, I. Ziemele (izvjestiteljica), A. Kumin i S. Gervasoni, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobu RB, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola, J. Aittouares, odvjetnik,

– za osobu AD, kojeg predstavlja njegova zastupnica NM, u svojstvu pravnog sljednika Claudea Chabrola, osobe DR, ZB i VQ, u svojstvu pravnih sljednika Claudea Chabrola, osobe RZ, DQ, FI i LF, u svojstvu pravnih sljednika Paula Gégauffa, L. Klein, odvjetnica

– za društva Radio Days SARL, Brinter Company Ltd, osobe BS i MW, društva Artedis SA i Panoceanic Films SA, P. Spinosi, odvjetnik,

– za francusku vladu, B. Fodda i E. Timmermans, u svojstvu agenata,

– za austrijsku vladu, A. Posch, J. Schmoll i G. Kunnert, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, C. Auvret i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. travnja 2025.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 2. do 4. i članka 8. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.), članaka 1. do 3. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL 2004., L 157, str. 45.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 74.), Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL 2006., L 376, str. 28.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 218.), člancima 1., 2. i 9. Direktive 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih

prava (SL 2006., L 372, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 104.) kao i članaka 17. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između devet fizičkih osoba, u svojstvu pravnih sljednika Claudea Chabrola, redatelja preminulog 2010., i Paula Gégauffa, scenarista i autora dijaloga koji je preminuo 1983., s jedne strane, i društava Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD), Radio Days SARL i Brinter Company Ltd (u daljnjem tekstu: Brinter), osoba BS i MW, te društava Artedis SA i Panoceanic Films SA, s druge strane, u vezi s iskorištavanjem četrnaest filmova koje je režirao C. Chabrol, pri čemu je P. Gégauff s njim surađivao na pet od tih četrnaest filmova, u svojstvu autora dijaloga.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

3 U uvodnoj izjavi 4. Direktive 2001/29 navedeno je:

„Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući viši stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. Time će se zajamčiti zapošljavanje i potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.”

4 U skladu s člankom 2. te direktive, naslovljenim „Pravo reproduciranja”:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

(a) autorima, njihovih djela;

(b) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;

(c) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

(d) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i primjeraka njihovih filmova;

(e) organizacijama za radiodifuziju, fiksacija njihovih radiodifuzijskih emitiranja, bez obzira na to jesu li ta emitiranja prenesena putem žice ili putem zraka, uključujući kabelom ili satelitom.”

5 U članku 3. navedene direktive, naslovljenom „Pravo priopćavanja autorskog djela javnosti i pravo stavljanja drugih predmeta zaštite na raspolaganje javnosti”, određuje se:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

2. Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za stavljanje na raspolaganje javnosti, žicom ili bežičnim putem, tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu:

(a) umjetnicima izvođačima, fiksacija njihovih izvedbi;

(b) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

(c) proizvođačima prvih fiksiranja filmova, izvornika i primjeraka njihovih filmova;

(d) organizacijama za radiodifuziju, fiksacija njihovih radiodifuzijskih emitiranja, bez obzira na to jesu li ta emitiranja prenesena putem žice ili putem zraka, uključujući kabelom ili satelitom.”

3. Prava iz stavaka 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojom radnjom priopćavanja javnosti ili stavljanja na raspolaganje javnosti određenom ovim člankom.”

6 Člankom 4. te direktive, naslovljenim „Pravo distribucije”, određuje se:

„1. Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za bilo koji oblik [javnog distribuiranja] izvornika ili primjeraka njihovih djela prodajom ili na koji drugi način.

2. Pravo distribucije unutar Zajednice ne iscrpljuje se u pogledu izvornika ili primjeraka djela, osim kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva nad tim predmetom u Zajednici izvršen od strane nositelja prava ili uz njegov pristanak.”

7 Članak 8. Direktive 2001/29, naslovljen „Sankcije i pravna sredstva”, glasi:

„1. Države članice moraju predvidjeti primjerene sankcije i pravna sredstva u odnosu na povrede prava i obveza određenih ovom Direktivom i poduzeti sve potrebne mjere za primjenu tih sankcija i pravnih sredstava. Tako propisane sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Svaka država članica mora poduzeti potrebne mjere kako bi osigurala da nositelji prava čiji su interesi ugroženi radnjom kojom se vrši povreda na njezinom državnom području mogu podnijeti tužbu za naknadu štete i/ili zahtjev za izdavanje sudskog naloga, i kada je to prikladno, zahtjev za oduzimanje materijala kojim se povređuje pravo kao i uređaja, proizvoda ili sastavnih dijelova iz članka 6. stavka 2.

3. Države članice osiguravaju nositeljima prava mogućnost podnošenja zahtjeva za izdavanje sudskog naloga protiv posrednika čije usluge koristi treća strana za povredu autorskog prava ili srodnog prava.”

Direktiva 2004/48

8 U uvodnim izjavama 10. i 13.Direktive 2004/48 navedeno je:

„(10) Cilj je ove Direktive usklađivanje [zakonodavstava država članica u pogledu materijalnog prava intelektualnog vlasništva] radi osiguravanja visoke, jednake i istovrsne razine zaštite [intelektualnog vlasništva] na unutarnjem tržištu.

[…]

(13) Potrebno je odrediti područje primjene ove Direktive što je šire moguće kako bi se obuhvatila sva prava intelektualnog vlasništva pokrivena odredbama Zajednice u ovom području i/ili nacionalnim pravom dotične države članice. Unatoč tome, ovaj zahtjev ne utječe na mogućnost, onih država članica koje to žele, da prošire, u unutarnje svrhe, odredbe ove Direktive kako bi obuhvatile radnje koje uključuju nepošteno tržišno natjecanje, uključujući parazitske kopije ili slične aktivnosti."

9 Člankom 1. te direktive, naslovljenim „Predmet", propisuje se:

„Ova se Direktiva odnosi na mjere, postupke i pravna sredstva potrebna radi osiguranja provedbe prava intelektualnog vlasništva. Za potrebe ove Direktive, pojam ‚prava intelektualnog vlasništva' uključuje prava industrijskog vlasništva."

10 Člankom 2. navedene direktive, naslovljenim „Područje primjene", određuje se:

„1. Ne dovodeći u pitanje sredstva koja su predviđena ili koja mogu biti predviđena zakonodavstvom Zajednice ili nacionalnim zakonodavstvom, ako su ta sredstva povoljnija za nositelje prava, mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni ovom Direktivom primjenjuju se, u skladu s člankom 3., na svaku povredu prava intelektualnog vlasništva kako je predviđeno pravom Zajednice i/ili nacionalnim pravom dotične države članice.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje posebne odredbe o provedbi prava i o izuzecima sadržanim u zakonodavstvu Zajednice koji se tiču autorskog prava i autorskom pravu srodnih prava, a osobito na ona utvrđena Direktivom [Vijeća] 91/250/EEZ [od 14. svibnja 1991. o pravnoj zaštiti računalnih programa (SL 1991., L 122, str. 42.)] i posebno njezinim člankom 7., ili Direktivom [2001/29] i posebno njezinim člancima 2. do 6. i člankom 8.

3. Ova Direktiva ne utječe na:

(a) odredbe Zajednice koje uređuju materijalno pravo intelektualnog vlasništva, Direktivu 95/46/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom prijenosu takvih podataka (SL 1995., L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.)], Direktivu 1999/93/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru zajednice za elektroničke potpise (SL 2000., L 13, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 38., str. 50.)] i Direktivu 2000/31/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga u informacijskom društvu, osobito elektroničkom poslovanju, na unutarnjem tržištu (SL 2000., L 178, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 39., str. 58.)] općenito, a posebno njezine članke 12. do 15.;

(b) međunarodne obveze država članica, a posebno Sporazum [o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva, koji čini dodatak 1C Sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije (WTO), zaključenom u Marakešu 15. travnja 1994. i potvrđenom Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986. - 1994.) (SL 1994., L 336, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 3.)], uključujući one koje se odnose na kaznene postupke i kazne;

(c) bilo koje nacionalne odredbe u državama članicama koje se odnose na kaznene postupke ili kazne u odnosu na povredu prava intelektualnog vlasništva."

11 U skladu s člankom 3. te direktive, naslovljenim „Opća obveza":

„1. Države članice propisuju mjere, postupke i pravna sredstva potrebne za osiguravanje provedbe prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenih ovom Direktivom. Te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti pošteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, ili nametati nerazumne vremenske rokove ili neopravdana [odgađanja].

2. Te mjere, postupci i pravna sredstva također moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvraćati od povrede te se moraju se primjenjivati na takav način da se izbjegne stvaranje zapreka zakonitoj trgovini i da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe."

12 Člankom 4. Direktive 2004/48, naslovljenim „Osobe ovlaštene za podnošenje zahtjeva za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava", predviđa se:

„Kao osobe koje su ovlaštene zatražiti primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava iz ovog poglavlja države članice moraju priznati:

(a) nositelje prava intelektualnoga vlasništva, u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(b) sve druge osobe koje su ovlaštene koristiti ta prava, a posebno stjecatelje licencije, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(c) tijela za kolektivno ostvarivanje prava intelektualnog vlasništva kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava;

(d) profesionalne organizacije za zaštitu prava kojima se redovito priznaje pravo zastupanja nositelja prava intelektualnog vlasništva, u onoj mjeri u kojoj je to dopušteno i u skladu s odredbama mjerodavnog prava."

Direktiva 2006/115

13 Direktiva 2006/115 odnosi se na pravo iznajmljivanja i pravo posudbe te na određena autorskom pravu srodna prava u području intelektualnog vlasništva.

Direktiva 2006/116

14 U uvodnoj izjavi 11. Direktive 2006/116 navedeno je:

„Razina zaštite autorskog prava i srodnih prava trebala bi biti visoka, budući da su ta prava temelj intelektualnog stvaralaštva. Njihova zaštita osigurava održavanje i razvoj stvaralaštva u interesu autora, kulturnih industrija, potrošača i društva u cjelini.”

15 U skladu s člankom 1. te direktive, naslovljenim „Trajanje autorskog prava”:

„1. Prava autora književnog ili umjetničkog djela u smislu članka 2. Bernske konvencije [za zaštitu književnih i umjetničkih djela, potpisane u Bernu 9. rujna 1886. (Pariški akt od 24. srpnja 1971.) u verziji koja proizlazi iz izmjene od 28. srpnja 1979.] traju za života autora i 70 godina nakon njegove smrti, bez obzira na datum na koji je djelo zakonito stavljeno na raspolaganje javnosti.

2. U slučaju djela na kojem postoji zajedničko autorsko pravo, rok iz stavka 1. računa se od smrti koautora koji je najdulje živio.

[…]

4. Kada država članica predviđa posebne odredbe o autorskom pravu koje se odnose na kolektivna djela ili na imenovanje pravne osobe nositeljem prava, rok trajanja zaštite računa se u skladu s odredbama iz stavka 3., osim ako su fizičke osobe koje su stvorile djelo označene kao takve u verzijama djela koja su stavljena na raspolaganje javnosti. Ovaj stavak ne dovodi u pitanje prava označenih autora čiji su doprinosi sadržani u takvim djelima; na takve se doprinose primjenjuje stavak 1. ili stavak 2.

[…]”

16 Člankom 2. navedene direktive, naslovljenim „Kinematografska ili audiovizualna djela”, određuje se:

„1. Glavni redatelj kinematografskog ili audiovizualnog djela smatra se njegovim autorom ili jednim od njegovih autora. Države članice imaju mogućnost imenovati druge koautore.

2. Rok trajanja zaštite kinematografskih ili audiovizualnih djela istječe 70 godina nakon smrti posljednje preživjele osobe od navedenih, neovisno o tome jesu li te osobe imenovane koautorima: glavni redatelj, autor scenarija, autor dijaloga, skladatelj glazbe posebno skladane za korištenje u tom kinematografskom ili tom audiovizualnom djelu.”

17 U skladu s člankom 9. te direktive, naslovljenim „Moralna prava”:

„Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe država članica kojima se uređuju moralna prava.”

Francusko pravo

18 Člankom L 113-3 codea de la propriété intellectuelle (Zakonik o intelektualnom vlasništvu) propisuje se:

„Zajedničko djelo zajedničko je vlasništvo koautora.

Koautori moraju ostvarivati svoja prava zajedničkim dogovorom.

U slučaju neslaganja odluku donosi građanski sud.

Kad se sudjelovanje svakog koautora odnosi na zaseban žanr, svaki koautor, osim ako ne postoji dogovor kojim se to sprečava, može pojedinačno iskorištavati vlastiti doprinos, ne nanoseći ni u kojem slučaju štetu iskorištavanju zajedničkog djela.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

19 Između 1967. i 1974. C. Chabrol režirao je četrnaest filmova (u daljnjem tekstu: filmovi o kojima je riječ). U pet od tih filmova P. Gégauff surađivao je kao autor dijaloga, scenarija ili adaptacije.

20 Materijali filmova o kojima je riječ bili su u posjedu produkcijske kuće SA Les Films La Boétie, koja ih je prilikom svojeg stečaja ugovorom od 25. ožujka 1982. prenijela na društvo engleskog prava Brinter C.

21 Na temelju punomoći za prodaju potpisane 1. siječnja 1990. društvo Brinter ovlastilo je, na razdoblje od dvanaest mjeseci, uz mogućnost prešutnog produljenja, društvo Artedis, čija je direktorica bila osoba MW, da izravno potpisuje kupoprodajne ugovore s kupcima i zaprima iznose isplaćene na temelju tih ugovora.

22 C. Chabrol je ugovorom od 8. lipnja 1990. na društvo Brinter prenio pravo na „nastavak iskorištavanja” nekoliko filmova o kojima je riječ na razdoblje od 30 godina. Osoba BS bila je direktor tog društva.

23 Prava iskorištavanja P. Gégauffa za pet filmova na kojima je radio također su njegova četiri nasljednika na temelju ugovora od 8. lipnja 1990. prenijela na društvo Brinter.

24 Društvo Brinter je na temelju ugovora od 18. veljače 2012. na društvo Panoceanic Films prenijelo pravo na iskorištavanje tih pet filmova.

25 Pet nasljednika C. Chabrola i četiri nasljednika P. Gégauffa podnijelo je 11. srpnja 2019. tužbu protiv društva Radio Days, društva Brinter, osoba BS i MW, društva Artedis i društva Panoceanic Films SA zbog povrede tog ugovora i autorskih prava na filmovima o kojima je riječ. Ti nasljednici, koji su tužitelji iz glavnog postupka, u biti prigovaraju nepostojećem ili nedovoljnom iskorištavanju tih filmova i zahtijevaju isplatu naknade štete pretrpljene zbog povreda ugovora.

26 Tuženici iz glavnog postupka su 27. siječnja 2020., na temelju sudske prakse koja se odnosi na članak L. 113 – 3 drugi stavak Zakonika o intelektualnom vlasništvu, istaknuli prigovor nedopuštenosti, koji se temeljio na tome da na sudjelovanje u postupku nije pozvano 19 koautora navedenih filmova.

27 Podnescima od 5. svibnja i 12. lipnja 2020. kojima su nastojali ispraviti svoje zahtjeve, tužitelji iz glavnog postupka pozvali su sedam fizičkih osoba koje su smatrali „koautorima” ili „pravnim sljednicima koautora” koji su prethodno preminuli, osam „nasljedstava” koautora, za koje nisu mogli identificirati fizičke osobe koje imaju svojstvo nasljednika, i dvije udruge za kolektivno ostvarivanje autorskih prava, odnosno Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD) i Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM) na sudjelovanje u postupku.

28 Rješenjem od 9. veljače 2023. tribunal judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu, Francuska), sud koji je uputio zahtjev, u biti je naložio tuženicima iz glavnog postupka da dostave identifikacijske podatke koautora filmova o kojima je riječ ili njihovih pravnih sljednika.

29 Tužitelji iz glavnog postupka, iako su te podatke imali, nisu uspjeli pronaći i identificirati sve koautore filmova o kojima je riječ i njihove pravne sljednike, zbog njihova broja, starosti filmova, raznorodnosti uključenih osoba i smrti određenih koautora, čiji pravni sljednici nisu poznati ili ne borave u Francuskoj.

30 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je od 27. siječnja 2020. glavni postupak paraliziran zbog nemogućnosti identifikacije mnogobrojnih uzastopnih nasljednika koautora filmova o kojima je riječ. Naglašava da su tužitelji iz glavnog postupka poduzeli značajne korake kako bi identificirali te koautore ili njihove pravne sljednike, ali ih se ne može na pravilan način pozvati na sudjelovanje u postupku kao što se to zahtijeva nacionalnom sudskom praksom koja se odnosni na članak L. 113-3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu.

31 Taj sud ističe, kao prvo, da se Direktivom 2001/29 ipak zahtijeva, s jedne strane, da države članice predvide primjerene sankcije i pravna sredstva i, s druge strane, da te sankcije budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

32 Kao drugo, navedeni sud ističe da mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni Direktivom 2004/48 ne dovode u pitanje sredstva predviđena nacionalnim zakonodavstvom, ali „ako su ta sredstva povoljnija za nositelje prava”, i ako te mjere, postupci i pravna sredstva nisu „nepotrebno složeni ili skupi” i ne nameću „nerazumne vremenske rokove” ili „neopravdana [odgađanja]”.

33 U svakom slučaju, sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da se člankom 1. Direktive 2006/116 štiti autorsko pravo, preneseno na pravne sljednike, 70 godina nakon smrti autora i da se ta zaštita proširuje za kolektivna djela jer se računa od dana smrti koautora djela o kojem je riječ koji je najdulje živio. To je osobito slučaj s kinematografskim ili audiovizualnim djelom u smislu članka 2. te direktive.

34 Osim toga, taj sud ističe da Povelja jamči pravo tužiteljâ iz glavnog postupka na djelotvoran pravni lijek. Naime, prema njegovu mišljenju, tim je tužiteljima onemogućen pristup sudu koji odlučuje o meritumu njihova građanskog spora ako ne mogu pozvati na sudjelovanje u postupku sve pravne sljednike koautora filmova o kojima je riječ.

35 U tom pogledu navedeni sud ističe da nije riječ o dovođenju u pitanje stečenih prava koja stranke osporavaju i koja su obuhvaćena raspravom o meritumu, nego o samoj mogućnosti isticanja tih prava, u stadiju razmatranja dopuštenosti, u sudskom postupku. Prema njegovu mišljenju, čini se da u ovom slučaju ostvarivanje autorskog prava tužiteljâ iz glavnog postupka ovisi o njihovoj sposobnosti da identificiraju sve zajedničke nositelje navedenih prava.

36 U tim je okolnostima tribunal judiciaire de Paris (Prvostupanjski redovni sud u Parizu) odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Može li se članke 2., 3., 4. i 8. Direktive 2001/29, članke 1. do 3. Direktive 2004/48, kao i članke 1., 2. i 9. Direktive 2006/116, u dijelu u kojima se njima autoru i koautoru kinematografskog ili audiovizualnog djela jamče isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za reproduciranje njihovih djela i pravo priopćavanja tih djela javnosti te rok trajanja zaštite koji istječe 70 godina nakon smrti posljednje preživjele osobe od koautora djela, kao i u

dijelu u kojem se njima obvezuje države članice da predviđaju učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije i primjerena pravna sredstva u odnosu na povrede autorskog prava, kao i mjere, postupke i pravna sredstva koji nisu nepotrebno složeni ili skupi niti ne nameću nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odgađanja, tumačiti na način da u tužbi zbog povrede prava autora zajedničkog djela, koju je podnio nositelj tog prava, kako bi bila dopuštena, moraju na sudjelovanje biti pozvani svi koautori?

2. Treba li pravo nositelja autorskog prava na djelotvornu sudsku zaštitu i na pristup sudu, koje je dio prava na pošteno suđenje, kako ga se zajednički jamči člancima 2., 3., 4. i 8. Direktive 2001/29, člancima 1. do 3. Direktive 2004/48, kao i člancima 1., 2. i 9. Direktive 2006/116 , Direktivom 2006/115 i člancima 17. i 47. Povelje, tumačiti na način da dopuštenost tužbe zbog povrede autorskog prava ovisi o tome jesu li na sudjelovanje u postupku pozvani svi koautori djela?"

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku u dijelu u kojem se odnosi na tumačenje Direktive 2006/115

37 Važno je podsjetiti na to da se postavljena pitanja odnose isključivo na postupovni problem koji proizlazi iz tumačenja članka L. 113 – 3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu, kojim se određuje da koautori zajedničkog djela moraju ostvarivati svoja prava zajedničkim dogovorom. Prema sudskoj praksi Coura de cassation (Kasacijski sud, Francuska) iz te odredbe proizlazi da je koautor zajedničkog djela, poput filmova o kojima je riječ u glavnom postupku, koji pokreće sudski postupak radi zaštite svojih imovinskih prava dužan, pod prijetnjom nedopuštenosti tužbe, na sudjelovanje u postupku pozvati sve koautore djela o kojem je riječ jer se njegov doprinos ne može odvojiti od doprinosa tih drugih koautora. Sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati protivi li se takav zahtjev pravu Unije, pri čemu se u tim pitanjima poziva na određena pravna pravila tog prava, uključujući Direktivu 2006/115.

38 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, postupak predviđen člankom 267. UFEU-a sredstvo je suradnje između Suda i nacionalnih sudova na temelju kojeg Sud nacionalnim sudovima pruža elemente za tumačenje prava Unije koji su im potrebni za rješavanje sporova koji se pred njima vode (presuda od 27. travnja 2023., Castorama Polska i Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, t. 25. i navedena sudska praksa).

39 Iz ustaljene sudske prakse također proizlazi da potreba za davanjem tumačenja prava Unije koje će biti korisno nacionalnom sudu zahtijeva da taj sud odredi činjenični i regulatorni okvir u koji ulaze pitanja koja postavlja ili da barem objasni činjenične pretpostavke na kojima se ta pitanja temelje. Usto, u odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku moraju se navesti točni razlozi koji su nacionalni sud naveli na to da postavi pitanje o tumačenju prava Unije i da ocijeni nužnim upućivanje prethodnog pitanja Sudu (presuda od 27. travnja 2023., Castorama Polska i Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, t. 27. i navedena sudska praksa).

40 U tom pogledu, kao što to proizlazi iz članka 94. točke (c) Poslovnika Suda, zahtjev za prethodnu odluku mora sadržavati, pod prijetnjom nedopuštenosti, prikaz razloga koji su naveli sud koji je uputio zahtjev na to da se zapita o tumačenju ili valjanosti određenih odredaba prava Unije kao i pojašnjenje poveznice koja prema mišljenju tog suda postoji između tih odredaba i nacionalnog zakonodavstva primjenjivog u glavnom postupku.

41 U ovom slučaju zahtjev za prethodnu odluku ne sadržava nikakvu naznaku o eventualnoj relevantnosti Direktive 2006/115 za rješavanje spora iz glavnog postupka niti precizno navodi odredbe te direktive čije tumačenje sud koji je uputio zahtjev želi dobiti.

42 Iz toga valja zaključiti da, kad je riječ o Direktivi 2006/115, odluka kojom se upućuje prethodno pitanje ne ispunjava sve zahtjeve navedene u točkama 39. i 40. ove presude.

43 Iz prethodno navedenog proizlazi da je zahtjev za prethodnu odluku nedopušten u dijelu u kojem se odnosi na tumačenje Direktive 2006/115.

Meritum

44 Valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda uspostavljenog člankom 267. UFEU-a, dužnost Suda da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti odlučivanje o sporu koji se pred njim vodi. U tom smislu Sud mora, ako je to potrebno, preoblikovati postavljena pitanja (presuda od 18. studenoga 2021., A. S. A., C-212/20, EU:C:2021:934, t. 36. i navedena sudska praksa).

45 U ovom slučaju iz obrazloženja odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da se pitanja suda koji je uputio zahtjev u biti odnose na utjecaj članka 8. Direktive 2001/29, članka 3. Direktive 2004/48 i članka 1. Direktive 2006/116 na dopuštenost tužbe zbog povrede koju je podnio dio nositelja autorskog prava na kolektivnom djelu. Taj sud ističe da u ovom slučaju nije ispunjen zahtjev predviđen Zakonikom o intelektualnom vlasništvu, kako je protumačen u sudskoj praksi Coura de cassation (Kasacijski sud, Francuska), prema kojem je takva tužba dopuštena samo ako su je podnijeli svi ti nositelji, s obzirom na to da tužitelji iz glavnog postupka ne mogu imenovati pravne sljednike određenih koautora na način koji bi omogućio njihovo pozivanje na sudjelovanje u sudskom postupku.

46 U tim okolnostima valja smatrati da svojim dvama pitanjima, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 8. Direktive 2001/29, članak 3. Direktive 2004/48 i članak 1. Direktive 2006/116, u vezi s člancima 17. i 47. Povelje, tumačiti na način da im se protivi nacionalni propis koji dopuštenost tužbe zbog povrede autorskog prava kolektivnog djela uvjetuje pozivanjem na sudjelovanje u postupku svih zajedničkih nositelja tog prava.

47 Kao prvo, člankom 8. stavkom 1. prvom rečenicom Direktive 2001/29 određuje se da države članice predviđaju primjerene sankcije i pravna sredstva za povrede prava i obveza određenih tom direktivom i poduzimaju sve potrebne mjere za osiguranje njihove primjene.

48 Tako se u toj odredbi samo navodi zahtjev da se predvide, među ostalim, primjerena pravna sredstva za povrede prava i obveza određenih navedenom direktivom, a ne pojašnjavaju se pravila podnošenja sudskih tužbi namijenjenih osiguravanju zaštite autorskog prava u slučaju zajedničkih nositelja takvog prava.

49 Kao drugo, kad je riječ o Direktivi 2004/48, njezinim člankom 3. stavkom 1. određuje se da države članice moraju propisati mjere, postupke i pravna sredstva potrebne za osiguravanje provedbe prava intelektualnog vlasništva obuhvaćenih tom Direktivom. Te mjere, postupci i pravna sredstva moraju biti pošteni i pravični, ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, ili nametati nerazumne vremenske rokove ili neopravdana odgađanja. Usto, prema tom članku 3. stavku 2.,

navedene mjere, postupci i pravna sredstva također moraju biti učinkoviti i razmjerni i moraju odvraćati od povrede te se moraju primjenjivati na takav način da se izbjegne stvaranje zapreka zakonitoj trgovini i da se osigura zaštita protiv njihove zlouporabe.

50 U tom pogledu valja utvrditi da, iako se navedenim člankom 3. zahtijeva uspostava, među ostalim, učinkovitih postupaka radi osiguranja provedbe prava intelektualnog vlasništva, pri čemu valja pojasniti da ti postupci ne smiju biti nepotrebno složeni ili skupi, on ipak ne sadržava pravila koja se primjenjuju u slučaju zajedničkih nositelja autorskog prava.

51 Kao treće, člankom 1. stavkom 2. Direktive 2006/116 uređuje se trajanje zaštite autorskog prava time što se njime predviđa da se rok trajanja iz tog članka 1. stavka 1. u slučaju djela na kojem postoji to zajedničko pravo koautora djela računa od smrti koautora koji je najdulje živio. Slijedom toga, on se ne bavi pravilima podnošenja sudskih tužbi kojima se nastoji zajamčiti zaštita autorskog prava u slučaju zajedničkih nositelja takvog prava.

52 Iz prethodno navedenog proizlazi da članak 8. Direktive 2001/29, članak 3. Direktive 2004/48 i članak 1. Direktive 2006/116 obvezuju države članice da predvide postupke potrebne za osiguranje djelotvorne zaštite prava intelektualnog vlasništva iz tih direktiva, osobito zabranjujući postupke koji bi bili nepotrebno složeni ili skupi. Suprotno tomu, nijednim od tih članaka ne određuju se, u samom tekstu tih članaka, detaljna pravila o provedbi te zaštite u slučaju zajedničkih nositelja autorskog prava.

53 Međutim, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u svrhu tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (presuda od 27. travnja 2023., Castorama Polska i Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, t. 36. i navedena sudska praksa).

54 Što se tiče konteksta članka 8. Direktive 2001/29, članka 3. Direktive 2004/48 i članka 1. Direktive 2006/116, valja istaknuti da se ni drugim člancima tih direktiva ne određuju pravila za podnošenje pravnih sredstava o kojima je riječ u slučaju zajedničkih nositelja autorskog prava.

55 Konkretno, članak 4. Direktive 2004/48, koji se odnosi na osobe ovlaštene za podnošenje zahtjeva za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih tom direktivom, ne sadržava posebna pravila u području pravnih sredstava koja podnose zajednički nositelji autorskih prava.

56 Što se tiče zadanih ciljeva, valja istaknuti da iz uvodne izjave 4. Direktive 2001/29, uvodne izjave 10. Direktive 2004/48 i uvodne izjave 11. Direktive 2006/116 proizlazi da je cilj tih triju direktiva, među ostalim, osigurati visoku razinu zaštite intelektualnog vlasništva, uključujući zaštitu autorskih prava.

57 Kada je konkretno riječ o Direktivi 2004/48, prema ustaljenoj sudskoj praksi, odredbe te direktive ne uređuju sve aspekte povezane s pravom intelektualnog vlasništva, nego samo one koji su svojstveni, s jedne strane, poštovanju tih prava i, s druge strane, njihovim povredama, propisujući djelotvorna pravna sredstva za sprečavanje, prestanak ili otklanjanje svake povrede postojećeg prava intelektualnog vlasništva. Time je zakonodavac Unije odlučio provesti minimalno usklađivanje u pogledu poštovanja prava intelektualnog vlasništva općenito (vidjeti u tom smislu presude od 9. srpnja 2020., Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, t. 36. i od 11. siječnja 2024., Mylan, C-473/22, EU:C:2024:8, t. 33. i navedenu sudsku praksu).

58 Slijedom toga, valja utvrditi da je, ne dovodeći u pitanje obvezu predviđanja pravnih sredstava koja nisu nepotrebno složena ili skupa, na državama članicama da, na temelju načela postupovne autonomije, odrede postupovna pravila za pravna sredstva o kojima je riječ, uključujući u slučaju zajedničkih nositelja prava intelektualnog vlasništva.

59 U tom posljednjem pogledu valja podsjetiti na to da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, unutarnji pravni poredak svake države članice treba, na temelju tog načela, urediti postupovna pravila za sudske postupke koja moraju osigurati zaštitu prava koja osobe izvode iz prava Unije, ali pod uvjetom da ona nisu nepovoljnija od onih koja uređuju slične situacije u unutarnjem pravu (načelo ekvivalentnosti) i da ne čine u praksi nemogućim ili pretjerano otežanim korištenje prava dodijeljenih pravom Unije (načelo djelotvornosti) (vidjeti u tom smislu presude od 16. prosinca 1976., Rewe-Zentralfinanz i Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, t. 5., od 17. studenoga 2022., Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, t. 65. i od 30. travnja 2024., M. N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, t. 129.).

60 Usto, ta postupovna pravila u svakom slučaju moraju biti u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz Povelje, a osobito iz njezina članka 17., koji se odnosi na pravo na vlasništvo, kao i iz njezina članka 47., kojim se jamči pravo na djelotvoran pravni lijek.

61 U ovom slučaju iz navoda suda koji je uputio zahtjev proizlazi da, u skladu s člankom L. 113 – 3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu, koautori kolektivnih djela ostvaruju svoja prava zajedničkim dogovorom i da u slučaju neslaganja nacionalni sud pred kojim je pokrenut postupak odlučuje o ostvarivanju tih prava. Međutim, posljedica tumačenja te odredbe koje je dao Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) je nedopuštenost tužbe koju je podnio koautor bez pozivanja na sudjelovanje u postupku svih ostalih koautora ili, ako je to primjenjivo, njihovih pravnih sljednika, čak i ako se pokaže da je takvo pozivanje na sudjelovanje pretjerano teško ili čak nemoguće zbog okolnosti neovisnih o tužiteljevoj volji.

62 S obzirom na zahtjeve navedene u točkama 58. do 60. ove presude, valja provjeriti je li u tim okolnostima predmetni postupak nepotrebno složen ili skup te mogu li se njime povrijediti načela ekvivalentnosti i djelotvornosti kao i zahtjevi koji proizlaze iz članaka 17. i 47. Povelje.

63 Kao prvo, iz navoda suda koji je uputio zahtjev proizlazi da zahtjev koji se odnosi na pozivanje na sudjelovanje u postupku svih koautora i/ili njihovih nositelja ima za učinak onemogućavanje sudskog ispitivanja njihovih zahtjeva, uzimajući u obzir poteškoće koje se odnose na identificiranje i, posljedično, pozivanje na sudjelovanje u postupku svih pravnih sljednika zajedničkih nositelja autorskih prava o kojima je riječ. Na tom je sudu da provjeri čini li taj zahtjev postupak o kojem je riječ nepotrebno složenim i skupim.

64 Kao drugo, iako se na temelju spisa kojim Sud raspolaže ne može presumirati da je načelo ekvivalentnosti povrijeđeno, valja podsjetiti na to da, kad je riječ o načelu djelotvornosti, pravo Unije nema za učinak to da prisiljava države članice na uvođenje pravnih lijekova različitih od onih utvrđenih nacionalnim pravom, osim ako iz opće strukture odnosnog nacionalnog pravnog poretka proizlazi da ne postoji nijedan pravni lijek u sudskom postupku koji osigurava, makar posredno, poštovanje prava koja za pojedince proizlaze iz prava Unije ili kad bi za pojedince jedini način pristupa sudu bio prekršiti pravo (presuda od 17. studenog 2022., Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, t. 67. i navedena sudska praksa).

65 Osim toga, valja naglasiti da, u skladu sa sudskom praksom Suda, svaki slučaj u kojem se postavlja pitanje čini li nacionalna postupovna odredba nemogućom ili pretjerano teškom primjenu prava Unije mora biti analiziran uzimajući u obzir mjesto te odredbe u cjelokupnom postupku, njegovo odvijanje i osobitosti pred različitim nacionalnim sudovima (presuda od 17. studenoga 2022., Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, t. 68. i navedena sudska praksa).

66 U ovom slučaju, kada se pri identificiranju i pronalaženju koautora kolektivnog djela naiđe na ozbiljne i ustrajne poteškoće, podređivanje dopuštenosti tužbe koautora tog djela koji namjeravaju zaštititi svoja prava pozivanju na sudjelovanje u postupku svih ostalih koautora navedenog djela može pretjerano otežati ostvarivanje prava koja se pravom Unije dodjeljuju koautorima.

67 Kao treće, također valja provjeriti mogu li se takvom situacijom povrijediti prava zajamčena u člancima 17. i 47. Povelje, koji se odnose na pravo na vlasništvo odnosno pravo na djelotvoran pravni lijek.

68 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 17. stavkom 1. Povelje, „[s]vatko ima pravo na vlasništvo nad svojom na zakonit način stečenom imovinom, koristiti je, njome raspolagati i ostaviti je u nasljedstvo. Vlasništvo nikome ne može biti oduzeto, osim u javnom interesu u slučajevima i pod uvjetima koje propisuje zakon, ako se pravodobno isplati pravična naknada za gubitak vlasništva. Uživanje prava vlasništva može biti uređeno zakonom u mjeri u kojoj je to potrebno radi općeg interesa.” Tim se člankom u stavku 2. određuje da je intelektualno vlasništvo zaštićeno (presuda od 9. veljače 2012., Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, t. 68.).

69 U tom kontekstu valja istaknuti da, kada se predmet može kvalificirati kao „djelo” u smislu Direktive 2001/29, on u tom svojstvu mora uživati autorskopravnu zaštitu, u skladu s tom direktivom, s obzirom na to da se njome, osim toga, ne predviđa nikakav uvjet u pogledu broja koautora takvog djela.

70 Iz toga valja zaključiti da se, kada više osoba zajednički pripada intelektualno vlasništvo na istom djelu, kao što je autorsko pravo, smatra da su sve te osobe, na temelju prava Unije, stekle pravo na uživanje tog intelektualnog vlasništva te su zaštićene na isti način.

71 U tim je okolnostima priznavanje svojstva autora kinematografskog djela, kao što je to u ovom slučaju, dovoljan uvjet za ostvarivanje prava vlasništva, uzimajući u obzir načela navedena u točki 59. ove presude.

72 Usto, valja podsjetiti na to da svatko čija su prava i slobode zajamčeni pravom Unije povrijeđeni mora imati pravo na djelotvoran pravni lijek, kao što je to predviđeno člankom 47. Povelje. Naime, iz sudske prakse Suda proizlazi da se na pravo na djelotvoran pravni lijek moguće pozvati samo na temelju tog članka 47., pri čemu njegov sadržaj ne mora biti pojašnjen drugim odredbama prava Unije ili odredbama nacionalnog prava država članica, a priznanje tog prava na djelotvoran pravni lijek u određenom slučaju pretpostavlja, kao što to proizlazi iz navedenog članka 47. prvog stavka, da se osoba koja se na njega poziva koristi pravima ili slobodama zajamčenima pravom Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 17. studenoga 2022., Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, t. 32. i navedenu sudsku praksu).

73 Sud je utvrdio da bitan sadržaj prava na djelotvoran pravni lijek, propisanog člankom 47. Povelje, uključuje, među ostalim elementima, element koji se sastoji od toga da osoba koja je nositelj tog prava može pristupiti sudu nadležnom za osiguranje poštovanja prava koja joj jamči pravo Unije

i, u tu svrhu, za ispitivanje svih pravnih i činjeničnih pitanja relevantnih za rješavanje spora koji se pred njim vodi (presuda od 17. studenoga 2022., Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, t. 61. i navedena sudska praksa).

74 Točno je da se ograničenjem poput onog koje proizlazi iz odredbi članka L. 113-3 Zakonika o intelektualnom vlasništvu štite prava odsutnih zajedničkih nositelja, time što im se omogućuje da raspolažu dostatnim informacijama kako bi mogli odlučiti hoće li sudjelovati u postupku, čime se doprinosi, među ostalim, jamstvu poštovanja prava vlasništva tih zajedničkih nositelja u smislu članka 17. Povelje i postizanju, u odnosu na njih, cilja navedenog u točki 56. ove presude.

75 Međutim, čini se da je učinak tih odredbi, unatoč naporima i dužnoj pažnji koje su tužitelji iz glavnog postupka poduzeli kako bi sve zajedničke nositelje autorskog prava pozvali na sudjelovanje u postupku, onemogućavanje sudskog ispitivanja njihovih zahtjeva. U takvom se slučaju čini da obveza pozivanja na sudjelovanje u postupku svih zajedničkih nositelja, pod prijetnjom nedopuštenosti tužbe o kojoj je riječ, sprečava te tužitelje da ostvaruju svoja vlastita prava. Francuska vlada je u tom pogledu priznala da ta obveza može u određenim slučajevima predstavljati nerazuman zahtjev koji tužiteljima iz glavnog postupka može onemogućiti ili pretjerano otežati ostvarivanje prava dodijeljenih pravom Unije. Kao što je to nezavisni odvjetnik u biti istaknuo u točki 65. svojeg mišljenja, pravo zajedničkih nositelja da štite svoja autorska prava ne može ovisiti o postupovnim zahtjevima koje je nemoguće ili pretjerano teško ispuniti, što dovodi do poništavanja tog prava u praksi i time povređuje temeljno pravo zajamčeno člankom 47. Povelje.

76 Pod uvjetom da to provjeri sud koji je uputio zahtjev, očito je da tumačenje i primjena postupovnih zahtjeva nametnutih tužiteljima iz glavnog postupka, s obzirom na posebne okolnosti spora koji se vodi pred tim sudom, može postupak učiniti nepotrebno složenim i skupim, kao i povrijediti načelo djelotvornosti i članak 47. Povelje.

77 Ako bi sud koji je uputio zahtjev morao utvrditi da ne može tumačiti svoje nacionalno pravo u skladu s pravom Unije, on je dužan u okviru svojih nadležnosti osigurati pravnu zaštitu koja za osobe proizlazi iz tog članka 47. i zajamčiti njegov puni učinak, prema potrebi izuzimajući iz primjene predmetne nacionalne odredbe (vidjeti po analogiji presudu od 25. studenoga 2025., Wojewoda Mazowiecki, C-713/23, EU:C:2025:917, t. 76. i navedenu sudsku praksu).

78 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 8. Direktive 2001/29, članak 3. Direktive 2004/48 i članak 1. Direktive 2006/116, u vezi s člancima 17. i 47. Povelje, treba tumačiti na način da im se ne protivi nacionalni propis koji dopuštenost tužbe zbog povrede autorskog prava na kolektivnom djelu uvjetuje pozivanjem na sudjelovanje u postupku svih zajedničkih nositelja tog prava, pod uvjetom da tumačenje i primjena tog propisa ne učine postupak nepotrebno složenim ili skupim, pri čemu taj propis ne smije onemogućiti ili pretjerano otežati podnošenje te tužbe od strane samo jednog ili nekoliko koautora. Nacionalni sud u svakom slučaju mora zajamčiti poštovanje prava na djelotvornu sudsku zaštitu zajamčenog člankom 47. Povelje.

Troškovi

79 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

Članak 8. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, članak 3. Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva i članak 1. Direktive 2006/116/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o trajanju zaštite autorskog prava i određenih srodnih prava, u vezi s člancima 17. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

treba tumačiti na način da im se:

ne protivi nacionalni propis koji dopuštenost tužbe zbog povrede autorskog prava na kolektivnom djelu uvjetuje pozivanjem na sudjelovanje u postupku svih zajedničkih nositelja tog prava, pod uvjetom da tumačenje i primjena tog propisa ne učine postupak nepotrebno složenim ili skupim, pri čemu taj propis ne smije onemogućiti ili pretjerano otežati podnošenje te tužbe od strane samo jednog ili nekoliko koautora. Nacionalni sud u svakom slučaju mora zajamčiti poštovanje prava na djelotvornu sudsku zaštitu zajamčenog člankom 47. Povelje o temeljnim pravima.

Potpisi